

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

3/2019

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Informācija, kas kļuvusi pieejama pēc Padomes marta sanāksmes par monetāro politiku, apstiprina, ka lēnāks izaugsmes temps turpinās arī šajā gadā. Lai gan ir pazīmes, kas liecina, ka daži izaugsmi ierobežojošie idiosinkrātiskie iekšzemes faktori izzūd, globālās problēmas turpina negatīvi ietekmēt euro zonas izaugsmes tendences. Ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītās pastāvošās nenoteiktības, protekcionisma draudu un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamības dēļ ar euro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski vēl arvien ir lejupvērsti. Vienlaikus turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums joprojām veicina euro zonas tautsaimniecības izaugsmi un pakāpeniski augošo inflācijas spiedienu. Tomēr stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjoms vēl arvien nepieciešams labvēlīgu finansēšanas nosacījumu nodrošināšanai un tautsaimniecības izaugsmes veicināšanai, lai tādējādi nodrošinātu turpmāku ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam. Monetāro politiku ievērojami stimulē Padomes perspektīvas norāde attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm, ko papildina būtiska iegādāto aktīvu apjoma atkārtota ieguldīšana un ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) jaunais kopums.

Pasaules tautsaimniecības aktivitātes apsekojumu rādītāji 2019. gada 1. ceturksnī pavājinājušies. Konkrētāk, mainoties globālajam rūpniecības ciklam un pastiprinoties tirdzniecības spriedzei, pasaules tirdzniecībā turpinājusies lejupslīde. Globālās inflācijas samazināšanos šā gada pirmajos mēnešos galvenokārt noteicis mazāks enerģijas komponenta devums.

Sarūkot globālajām bezriskā procentu likmēm un EONIA nākotnes līknei pavirzoties lejup, euro zonas valdības obligāciju peļņas likmes kopumā nedaudz kritušās. Valdības obligāciju peļņas likmju starpību dinamika euro zonā bija neviendabīga. Zemāku bezriskā procentu likmju, kā arī stabila un zema svārstīguma apstākļos kapitāla vērtspapīru cenas pieauga. Atbilstoši samazinājās uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā nemainījās.

Euro zonas reālais IKP 2018. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.2% (kāpums 3. ceturksnī – 0.1%). Saņemtie dati joprojām nebija iepriecinoši. To galvenokārt noteica ārējā pieprasījuma sarukums, ko pastiprināja konkrētām valstīm un sektoriem raksturīgi faktori. Gaidāms, ka lēnāks izaugsmes temps turpināsies arī šajā gadā, jo šo faktoru ietekme izrādījies nedaudz ilgstošāka. Paredzams, ka šo nelabvēlīgo faktoru ietekme nākotnē izzudīs. Euro zonas tautsaimniecības izaugsmi arī turpmāk veicinās labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, kā arī tālāks, lai gan nedaudz lēnāks, globālās aktivitātes pieaugums.

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2019. gada martā bija 1.4% (2019. gada februārī – 1.5%), galvenokārt atspoguļojot pārtikas, pakalpojumu un neenerģijas rūpniecības preču cenu inflācijas samazināšanos. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija nākamajos mēnešos samazināsies. Pamatinflācijas rādītāji joprojām kopumā ir nelieli, bet darbaspēka izmaksu spiediens kļuvis spēcīgāks un plašāks, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis un arvien ierobežotāks darbaspēka piedāvājums. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija vidējā termiņā pakāpeniski augs. To veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme un augošs darba samaksas kāpums.

Attiecībā uz monetārajām norisēm plašās naudas (M3) pieaugums 2019. gada februārī palielinājās līdz 4.3% (janvārī – 3.8%). M3 pieaugumu joprojām veicina jaunu banku kredītu izsniegšana, un šaurās naudas rādītājs M1 joprojām bija galvenais plašās naudas pieaugumu noteicošais faktors. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps 2019. gada februārī atkal pieauga līdz 3.7%, bet pēdējos mēnešos samazinājies, atspoguļojot raksturīgo novēloto reakciju uz ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps kopumā nemainījās (februārī – 3.3%). Euro zonas banku veiktās kreditēšanas 2019. gada 1. ceturkšņa apsekojuma rezultāti liecina, ka banku kredītu nosacījumi kopumā joprojām bija labvēlīgi.

Apkopojot tautsaimniecības analīzes rezultātus un monetārās analīzes sniegtos signālus, Padome secināja, ka joprojām nepieciešams būtisks stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjoms, lai nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Pamatojoties uz šo novērtējumu, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka tās saglabāsies tagadējā līmenī vismaz līdz 2019. gada beigām un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Padome apstiprināja, ka Eurosistēma turpinās pilnībā atkārtoti ieguldīt aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas ilgāku laiku pēc tam, kad tā būs sākusi paaugstināt galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjomu.

Padome atkārtoti pauda gatavību, ja nepieciešams, koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu to, ka inflācija turpina noturīgi virzīties uz Padomes noteikto inflācijas mērķi.

Konkrēti ITRMO jaunā kopuma nosacījumi tiks paziņoti vienā no nākamajām Padomes sanāksmēm. ITRMO III jauno operāciju cenu noteikšanā īpaši tiks ņemts vērā rūpīgs banku nodrošinātā monetārās politikas transmisijas kanāla novērtējums, kā arī turpmākās tautsaimniecības perspektīvas norises. ECB regulārā novērtējuma

kontekstā Padome apsvērs arī to, vai negatīvu procentu likmju pozitīvās ietekmes uz tautsaimniecību saglabāšanas nolūkā nepieciešams mazināt tās iespējamo blakusietekmi (ja tāda būs) uz banku starpniecību.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 9. aprīlī.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BQ-19-003-LV-N (interneta versija)